

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania P. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o emeryturę górniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 listopada 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od P. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P. 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 12 listopada 2020 r. oddalił apelację wnioskodawcy P. S. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 25 stycznia 2019 r., który oddalił jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w P. z 8 stycznia 2018 r., odmawiającej mu prawa do emerytury górniczej.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na „oczywistą zasadność skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd

drugiej instancji wbrew treści tj. art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. za Sądem I instancji dokonał samodzielnej, opartej na własnym przekonaniu oceny czy praca która wykonywał skarżący można zaliczyć jako pracę górniczą, przy czym ocena ta wymagała wiadomości specjalnych. W postępowaniu przed Sądem I instancji przeprowadzona została opinia biegłego, która spełniała wymogi przewidziane przepisami prawa, mimo to Sąd z niezrozumiałych przyczyn wyraził całkowicie odmienny pogląd, co do kwestii kluczowych w sprawie, nie powołując kolejnego biegłego. Sąd II instancji powtarzając za Sądem I instancji nie dostrzegł naruszenia przepisów prawa w sposób rażący, i tym samym wypowiedział się niesamodzielnie, co kwestii rozstrzygających w postępowaniu, a bezwzględnie wymagających opinii biegłego z zakresu górnictwa, bez jednoczesnego dopuszczenia dowodu z uzupełniającej opinii lub dowodu z opinii innego biegłego w celu ewentualnego usunięcia powstałych wątpliwości. W sytuacji gdy okoliczności sporne w sprawie wymagała zasięgnięcia wiadomości specjalnych - co w konsekwencji doprowadziło do oddalenia apelacji. Naruszenie wspomnianych przepisów polegało na oparciu zaskarżonego wyroku na własnym przekonaniu, bez specjalistycznej wiedzy, wymaganej w niniejszym postępowaniu, pomimo że okoliczności sprawy, zwłaszcza zaś doniosłe skutki prawne dokonanej oceny wymagały zasięgnięcia opinii biegłego sądowego, a nadto przez przyjęcie, że Sąd I instancji był uprawniony do dokonania samodzielnej oceny, jak przyjęły Sądy obu instancji, traktując przeprowadzone dowody w sposób wybiórczy, co znalazło odzwierciedlenie w treści zaskarżonego wyroku, na mocy którego niezasadnie odmówiono skarżącemu prawa do emerytury górniczej (...)".

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Skarżący błędnie zakłada, że zarzuty podstaw kasacyjnych składają się na podstawę przedsądu („Wskazując na powyższe wnoszę o przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania”). Podstawy kasacyjne stanowią odrębną część skargi kasacyjnej i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Nie zastępują podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia. Odnosi się to również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna podstawa ma na uwadze indywidualny interes skarżącego w przyjęciu jego skargi do rozpoznania. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powinien odrębnie od podstaw kasacyjnych wskazać i wykazać naruszenie przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Brak jest tego we wniosku.

Skargę wnosi się od prawomocnego wyroku. Wyrok oparto na określonych ustaleniach oraz wykładni i zastosowaniu prawa materialnego. Skarżący we wniosku odwołuje się tylko do opinii biegłego i wymogu wiadomości specjalnych co nie jest wystarczające do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Negatywna ocena wynika z braku we wniosku zarzutów dotyczących prawa materialnego, którego nie zastępują zarzuty podstawy kasacyjnej.

Chodzi o to, że punktem odniesienia dla zarzutu procesowego są przepisy prawa materialnego. Taką miarą ocenia się zarzut procesowej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Znaczenie ma naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. O wyniku sprawy decyduje prawo materialne, gdyż określa uprawnienie i jego przesłanki (w tym przypadku prawo do emerytury górniczej zależnej od pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS). Prawo materialne wyznacza również zakres postępowania dowodowego potrzebnego do ustalenia stanu faktycznego i rozstrzygnięcia sporu, a także czy przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.).

Skoro miarą oceny zasadności zarzutu procesowej podstawy kasacyjnej jest prawo materialne (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), to jest ona tym bardziej wymagana w odniesieniu do zarzutu szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Należy jednak wykazać aż oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Podkreśla się to, gdyż treść wniosku jest ogólna. Nie wystarcza ogólny zarzut dotyczący orzekania przez Sąd bez wiadomości specjalnych. Opinia biegłego jest tylko dowodem. Bez konkretyzacji zarzutu nie można ocenić, że dotychczasowe ustalenia są wadliwe (niepełne, niewłaściwe), w efekcie czy miały wpływ na stosowanie prawa materialnego. Sąd powszechny mógł uznać sprawę za wyjaśnioną do rozstrzygnięcia. Sąd ocenia też znaczenie opinii biegłego jako dowodu. Na podstawie ogólnych zarzutów wniosku nie można ustalić o jakie wiadomości chodzi i czy miały znaczenie dla stosowania prawa materialnego. Problem pracy górniczej na odkrywce węgla brunatnego był już rozważany i kwalifikowany w wielu orzeczeniach Sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego. Orzecznictwo Sądu Najwyższego jest zgodne co do przesłanek kwalifikacji pracy górniczej na odkrywce na podstawie art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Nie każda praca, która funkcjonalnie łączy się z eksploatacją odkrywki w kopalni węgla brunatnego jest pracą górniczą w rozumieniu ustawy (por. choćby wyroki Sądu Najwyższego: z 12 maja 2010 r., I UK 30/10; z 28 kwietnia 2010 r., I UK 337/09; z 28 kwietnia 2010 r., I UK 339/09; z 16 marca 2011 r., I UK 331/10; z 16 czerwca 2011 r., I UK 381/10; z 3 lutego 2012 r., I UK 290/11; z 24 stycznia 2018 r., I UK 528/16).

Sprawy obejmowały też znaczenie opinii biegłych i zaświadczeń komisji weryfikacyjnej. Sąd nie jest związany opinią biegłego. Zatrudnienie w szczególnych warunkach i praca na odkrywce to sytuacje faktyczne, które sąd samodzielnie ustala i ocenia. Wniosek nie określa faktów czy wiadomości specjalnych wymaganych od biegłego. Nie każda praca na odkrywce jest pracą górniczą. Wykracza to ponad potrzebę argumentacji, gdyż na etapie przedsądu ocenie podlega sam wniosek. Jego treść jest ogólna i nie daje podstaw do stwierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

